



Aan de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu

Postbus 20.901

2500 EX Den Haag

Betreft: Advies voorkeursvariant Zwolle-Herfte en opstelterrein RGS Zwolle

Geachte staatssecretaris,

In het bestuurlijk overleg van 17 december 2013 heeft uw voorganger met de vakgedeputeerden van Groningen, Drenthe, Fryslân en Overijssel besloten om het toekomstscenario 1C van Zwolle Spoor verder uit te werken. In de brief aan de Tweede Kamer (met kenmerk IENM/BSK-2013/296631) is aangegeven dat er voor deze variant € 170 miljoen incl. BTW beschikbaar is. Dit bedrag is inclusief de bijdrage van de provincies Fryslân, Drenthe, Overijssel en Groningen van € 36 miljoen. Daarnaast is gesteld dat gekeken zal worden hoe op een kosteneffectieve wijze de behoefte aan opstel- en servicecapaciteit kan worden ingevuld, waarvoor € 55 miljoen is gereserveerd. Het totale budget voor de sporenuitbreiding Zwolle-Herfte en de opstel- en servicecapaciteit bedraagt daarmee € 225 miljoen.

Met het gekozen alternatief 1C worden alle vervoerambities ingevuld en wordt tevens voorzien in de doorgroeimogelijkheden voor de langere termijn. Het alternatief voorziet in:

- een uitbreiding van het spoor tussen Zwolle en de aansluiting bij Herfte van twee naar vier sporen inclusief aanleg van een vrije kruising voor deze sporen zodat de treinen van Zwolle richting Leeuwarden/Groningen en van Zwolle richting Emmen geen hinder van elkaar ondervinden.
- aanpassingen aan de oostzijde van het emplacement bij Zwolle zodat ook de treinen richting Enschede en Deventer tegelijk met de trein naar Leeuwarden/Groningen kunnen vertrekken.

Met deze maatregelen wordt de kwaliteit van de treindienst aanzienlijk vergroot, onder meer doordat:

- de wachttijd van de intercity van/naar Leeuwarden vanaf de dienstregeling 2017 met 3 minuten wordt verminderd;
- als gevolg van reistijdverkortingen op de trajecten Zwolle-Groningen/Leeuwarden een goede aansluiting op regionale treinen in Groningen en Leeuwarden kan worden geboden;
- een 3^e en 4^e trein per uur tussen Zwolle en Leeuwarden mogelijk wordt gemaakt;
- de overstaptijden in Zwolle en snelheden op diverse trajecten worden verbeterd;
- de robuustheid en betrouwbaarheid wordt verbeterd.

Scopewijzigingen

In het Bestuurlijk Overleg SNN+Overijssel+Zwolle/ProRail/lenM (BO Spoor) van 17 april 2015 is besloten om voor de treinverbinding Zwolle-Enschede een extra perronspoor in Zwolle aan de scope toe te voegen. Hiervoor is door de provincie Overijssel en het ministerie van Infrastructuur en Milieu vanuit het Programma Beter Benutten aanvullend een budget van € 6,4 miljoen beschikbaar gesteld, met een kostenverdeling 50/50.

In de vergadering van 17 april 2015 heeft het BO Spoor de wens om ook een perronkap te realiseren op het perron tussen de sporen 15 en 16 onderschreven. Afgesproken is dat deze perronkap wordt meegenomen in de engineeringsfase van Zwolle Spoor, maar dat een positief realisatiebesluit alleen genomen kan worden als er budget beschikbaar is.

In het BO Spoor van 26 juni 2015 is besloten maatregelen ten behoeve van een snelheidsverhoging op het emplacement te Zwolle aan de scope toe te voegen. De benodigde investering bedraagt € 3,75 miljoen (incl. BTW). Hiervoor is in het BO-Spoor van 26 juni 2015 een garantstelling afgegeven ten laste van de resterende middelen uit de Motie Koopmans.

Resultaat variantenstudie

In de afgelopen anderhalf jaar heeft ProRail de variantenstudie uitgevoerd voor voorkeursalternatief 1C. In eerste instantie heeft ProRail vier varianten onderzocht.

1. Dive-under Mimosastraat
2. Fly-over Marslanden
3. Dive-under Herfte (Zwolle-Emmen onderdoor)
4. Dive-under Herfte (Zwolle-Meppel onderdoor).

Variant 4 is in het voorjaar 2015 afgefallen omdat deze ruimtelijk veel moeilijker is in te passen en daarbij ook nog duurder is. Ook neemt de bouwtijd van deze variant meer tijd in beslag. De dive-under van variant 4 (Zwolle-Meppel onderdoor) blijkt geen voordelen te hebben ten opzichte van de dive-under van variant 3 (Zwolle-Emmen onderdoor). De varianten 1 t/m 3 zijn verder uitgewerkt. Voor deze drie varianten geldt dat ze alle drie voldoen aan de hierboven genoemde randvoorwaarden.

Het RGS opstelterrein

Voor de inrichting van het RGS-terrein zijn eveneens verschillende varianten onderzocht. Gezien de ligging in een grondwaterbeschermingsgebied dienen daarbij tevens maatregelen te worden getroffen ter bescherming van het nabij gelegen drinkwaterwingebied. Op grond van een onafhankelijk onderzoek door KWR Watercycle Research Institute naar de effectiviteit van de voorgestelde maatregelen is naar voren gekomen dat er bij de betrokken partijen vertrouwen is dat een 100% folie-oplossing voldoende is voor een afdoende bescherming van het grondwater-beschermingsgebied, maar dat er daarvoor nog aanvullend onderzoek en ontwerpwerk noodzakelijk zijn. In het onderhavige voorstel is daarvoor budget opgenomen.

Advies

In het BO Spoor van 16 oktober 2015 is besproken welk integraal advies uitgebracht kan worden. De betrokken partijen hebben daarbij vastgesteld dat, hoewel er verschillende belangen zijn, toch een eensluidend advies uitgebracht kan worden. De afweging tussen variant 2 en 3 is niet gemakkelijk omdat variant 2 extra rijtijdwinst oplevert, hetgeen door de provincies hoog wordt gewaardeerd. De voorkeur van de gemeente Zwolle ligt echter bij variant 3, omdat deze beter is in te passen in de omgeving. Bovendien is variant 3 minder kostbaar. Hoewel Zwolle-Herfte vanuit technisch oogpunt los gezien kan worden van de keuze rond het RGS-terrein, heeft het ministerie laten weten dat het project integraal bekeken moet worden en een integraal advies en besluit vergen. De overwegingen die bij dit alles een rol hebben gespeeld zijn opgenomen in bijlage 1 bij deze brief. Het financiële overzicht is opgenomen in bijlage 2.

Alles overwegende is het BO Spoor tot het volgende advies gekomen:

- Partijen adviseren de dive-under bij Herfte (variant 3). Deze voldoet aan alle eisen die gesteld waren in de CRS. Daarnaast is deze variant het goedkoopste en heeft deze de voorkeur van de gemeente Zwolle vanwege de goede ruimtelijke inpassing.
- Partijen adviseren het opstelterrein met de meeste opstelcapaciteit (variant 3). Ook wordt geadviseerd te kiezen voor de 100% folie-oplossing ter bescherming van het grondwater-beschermingsgebied, binnen het budget van € 22,7 miljoen.
Alle partijen werken vanuit hun eigen verantwoordelijkheid maximaal en onvoorwaardelijk mee aan het verkrijgen van de benodigde publiekrechtelijke toestemmingen voor de 100%-folie-oplossing RGS.
- In de engineeringsfase van het project zoekt ProRail financiële ruimte om de garantstelling 'extra snelheidsverhoging' vanuit de middelen voor de Motie Koopmans te laten vervallen. Mocht ProRail deze ruimte niet vinden, dan wordt deze gecreëerd door te kiezen voor het minder uitgebreide opstelterrein RGS (variant 1).
- Indien na afronding van het project financiële ruimte blijkt te bestaan, dan zal de perronkap op spoor 15/16 te Zwolle hieruit worden gefinancierd.
- Partijen erkennen dat de nu bekende ramingsbedragen een (voor deze fase gebruikelijke) bandbreedte hebben van 20%.
- Het beschikbare budget kan worden opgehoogd door de provinciale bijdragen exclusief BTW te maken, waardoor een kostenvoordeel van € 7,55 miljoen ontstaat. Dit is onder voorbehoud van een toets bij de belastinginspecteur op haalbaarheid van het BTW-voordeel. Rijk en regio treden hierover in overleg met de belastinginspecteur. Uiterlijk 31 december 2015 dient hierover een redelijke mate van zekerheid te zijn. Indien blijkt dat het BTW-voordeel niet haalbaar lijkt, dan volgt nader overleg. Een voorbehoud is verder dat er voldoende ruimte is in het BTW-compensatiefonds. Blijkt die onvoldoende dan volgt eveneens nader overleg.

Wij zijn van mening dat met dit eensluidende advies een belangrijke stap wordt gezet in de realisatie van dit omvangrijke project, dat ook nog sterke relaties heeft met het project Kamperlijn en het project Spoorzone Zwolle, waaronder de busbrug die gerealiseerd moet worden als gevolg van de verplaatsing van het busstation. Om tot dit advies te komen hebben alle partijen water bij de wijn gedaan. Het bevat dan ook de sporen van een compromis. Maar er is vertrouwen dat hiermee een goed en uitvoerbaar advies voorligt en dat de voortgang hiermee wordt bespoedigd.

Hoogachtend,
namens het Bestuurlijk Overleg Spoor Noord-Nederland,

wg

mr. J.G. Kramer, voorzitter